

העם

היהודי הרביעי

כשהכריזו ליאון בלום על שבוע העבודה של חמשה ימים, עברה בצרפת בדיחה: פועל אחד פגש פועל שני, מתבטל, שאול למה הוא מחכה. עונה השני: היהודי משה אסר את העבודה בשבת, היהודי ישו אסר את העבודה ביום א', היהודי בלום אסר את העבודה ביום ב'. עכשיו אני מחכה ליהודי הרביעי.

החודש קשרו כמה יהודים קשר למנוע את העבודה ככל האפשר. אותו יהודי משה אסר לעבוד במשך 4 ימי שבתות ו-5 ימי חגים החודש. מכיון שאין זה מספיק, בא היהודי רוטנברג (או יורשיו) וגרמו לכך שגם בשאר הימים עובדים רק חצאי שעות מקוטעים. ובערבי שבתות וחגים אין, כמוכן, לאיש חשק לעבוד.

התוצאה: השנה החדשה, שנה שהיתה צריכה להיות מוקדשת להגברת פרוץ העבודה כדי להציל את המדינה מרעב והתמוטטות מתחילה בנוסף אחד ממושך של בלגות.

המעמד השני

סרט שחור לדגל הלאום

אנחנו נזרזו כאן, נשחט את נשותינו וילדינו כמו שעשה אלעזר בן-יאיר במסדה!

עקורי, התקוה" על הריפות צריפיהם

נשחט את נשותינו וילדינו...

כך החליטו כש מאות איש היושבים עתה בבניין הגדול של בית-ספר לבנות מזרחי בקצה שכונת-התקוה אשר בתל-אביב. לפני כעשרה ימים ישבו אותם האנשים בצריפים שהקימו לעצמם לא רחוק מבית הספר על אדמה נטושה.

הם אמנם ידעו כי אסור להקים בנין ללא רשות. אולם הפקחים העירוניים והנוטרים הם שומרים במקום טעם האפטרופוס והגו להעלים עין מהנעשה. ייתכן גם שלצורך זה השתמשו המשתכננים — ברובם המכריע עולים חדשים מעיראק — בשטח הבקשיש הברוקה. בכל אופן משך חודשים הלך מספר הצריפים וגדל מבלי שאיש יתערב.

אמנם לפני כחמשה חודשים הובא אחד העולים — הראשון שהקים צריף במקום — לפני בית-המשפט באשמת הקמת בנין ללא רשות. השופט שאל אותו על מצבו, נשמע שהגו בעל משפחה בת שמונה נפשות, הטיל עליו קנס ושחרר אותו. אחריו באו עוד ער לים אשר המצב האיום במעברות ובמחנות העולים דחקם לחפש בית חדש. השמועה על השכונה החדשה המוקמת ליד תל-אביב, העיר הקוסמה, פשטה בריכוזי העולים ומספר הצריפים הגיע תוך חודשים אחדים ל-200.

בשולי הגירה זו קמה תעשייה חדשה בבר-ברי יפו: בניית צריפים, מכירתם מוכנים להקמה תוך שעות מספר. עד אשר בבוקר אחד פעלה המשטרה. מאות שוטרים, פקחים ונוטרים הקיפו את האזור, תבעו מהדירים לעזוב את הצריפים, ולא ייהסרו על ראשיהם. ביצוע התפיסה קיד האכזרי המיט על ראש השוטרים את חמת העולים ומחנות מונועים ביותר, בליווי צעקות, גידופים וככי נמשכו משך שעות עד אשר לבסוף לא עמד אף צריף אחד בלתי-חוקי על תילו. התושבים שנשארו ללא כל טיפול, ללא מושיע, פלשו לבית-הספר הקרוב, לבל יישארו תחת קורת השמים. הי משטרה הודיעה להם שאם לא יעזבו את הי

כבר היום מופנים כל מאמצי אותם המנהיגים להסיח את דעת המוני בני ארצם ממצבם העגום ולרכז את עצמם בכיוון אחר: ישראל. הממשלה המצרית אשר אהדתה לערביי ישראל לא היתה קיימת לפני תריסר שנים נתחייבה למלחמת-עזד בישראל. העובד דה שרבות הפליטים הערביים באיזור עזה נחשבים לנחותי-אדם אינה מפריעה לנאור מיהם הנלהבים. זה עוזר לקיים את האוירה המתוחה ועלול לדחוק את המאבק נגד האנשים גלים והאפנדים לפינה.

אולם בכל זאת, למרות הודעות רדודי קהיר על השתוללות היהודים בנגב ונס יונם במועצות ארץ-התחלת על מצרים נש-אונה הסיסמה המניעה את הפגנות ההמונים אותה סיסמה של "אל-גלא" ואיחוד עמק הני-לוס. נגד מאמצייהם של המנהיגים לחרחר מל-חמה חדשה עם ישראל פועל רצונם של הפלח והפועל לעצמאות.

למרות שנייה זו נגד מלחמה בישראל אי-נה מתבלטת בצמרת הפוליטית של המדינה נראים עד עתה סימנים מובהקים שהיא אמנם קיימת. אחת המדינות המרכזיות של הפור-ליטיקה המצרית — איסמעיל סידקי באשא המנוח — ראש ממשלה לשעבר ואחד מור-תיקי המדינאים המצריים אף העיז, בזמן-ש-מלחמת ארץ-ישראל היתה עדיין במלוא-שנותיה, לקום בסינאט המצרי ולהביע את דעתו כי מלחמה זו היתה טעות גדולה. לא פעם הכריזו כי מצרים חייבת לכרות ברית עם היהודים ועל ידי כך לשחרר את המרחב כולו מהשתלטות זרים. סביב אישיות זו התרכזו זרמים רבים שחשבו כמוהו אך לא

דבר. וכך, ב-14 למאי 1948, פלש הצבא המצרי אל ארץ-ישראל. המאבק נגד אנגליה ועל מקורות הנילוס נשכה — לפחות לזמן קצר. אולם ההיסטוריה חזרה על עצמה: הצבא המצרי חזר בתבוסה אל עמק הנילוס. תכסיס ההטעייה לא עזר, המצרים שוב מצאו את עצמם במצבם הקודם, חזרו על דרישותיהם הקודמות.

אולם אויביהם הגדולים ביותר של המצרים לא היו דוקא זרים אלא מנהיגיהם הנכ-דים. פארוק איבד את אהדת עמו ברדיפתו אחרי נשים ותענוגות, הוודף התפצל לפלגים קטנים הנלחמים זה בזה, מנהיגיו היו עתה מדינאים שלא הכירו את גולגול חופשו רק להתעשר על חשבון הפלחים. האחים המוס-למים ישבו באלפיהם במחנות מעצר.

העם פנה למוסטפה אל-נחאס בתקוה שה-מנהיג הישיר יוכל עדיין לעמוד בראשו ול-השיג את תביעות ארצו. אולם חיש מהר נתברר שגם הוא הפך מדינאי שאגתו הי-חידה היא להשאר בשלטון ולמות בכבוד, כראש מפלגת הוופד.

והעם המצרי, אשר מנהיגיו בגדו בו, פנה ללחום את מלחמתו לבדו. היתה זו מל-חמתו של הפועל והסטודנט של קהיר וא-לכסנדריה על כבוד עצמי, על הסרת ההשפלה של צבא זר בארצו. היתה זו גם מלחמתם של מיליוני הפלחים של עמק הנילוס להב-טחת מקור חייהם, לשיחרור העמק העליון ואיחודו לעמק התחתון.

המנהיגים ישבו בקהיר, שיגרו מכתבים והכריזו הכרזות — מבלי לנקוף אצבע לעד-רת העם הנאבק שחיפש ידי ובן-ברית. מל-מעלה ישבו באשאים והאפנדים, והגו מה-מצב הקיים. מסביב היו הארצות הערביות נתונות אף הן לאותה השפעה ורה. מנהיגיהן שלחו הכרזות עידוד למצרים במאבקם — ודיכאו את הנאבקים על אותן המטרות בארצם הם. כדי להרגיע את ההמון הכריזה ממשלת מצרים שהיא תבטל את חוזה 1936 — תקרע את הנייר שעליו נחתם. ואילו בדבר מאבק פעיל, לא דיבר איש מאותם רמי ה-חואר.

במקום טעם מזרחה, איחוד רדודי מל. מעבר לסואץ, יושבת ישראל, מתכוננת לפלישה מצרית חדשה — שמא תבוא. כי האנגלים ומשרתייהם במצרים עלולים להפ-נות את המצרים לאותו אפיק עקר: הרפ-תקה בנכר.

ישראל יושבת ומחכה — במקום לפעול. מתוך היצרים המתהפכים במצרים יתגוש, ללא ספק, קו חדש אשר בו יזרום כל כוחה של מצרים. ייעודו של העם המצרי מראה דרומה, בכיוון מקור הנילוס. אולם חוגים רבים יעשו את הכל כדי למנוע איחוד זה אשר פירושו סילוק הטומי האנגלי והאפנדי המצרי כאחד. בעלי האחוות המצריים אשר הם למעשה השולטים האמיתיים יודעים שאם תתחולל המהפכה הלאומית והאנגלים יוצאו מהסודאן ומאיזור הסואץ יבוא גם סופם הם. כי אם יתעורר הפלח יהיה סופם מר מזה של האצילות הצארית עם פרוץ המהפכה הבולשביסטית. הם מחזיקים למעלה מ-87 אחוז של האדמה הפוריה של מצרים בו בוד-מן שאינם מהווים אלא שמונה אחוזים של אוכלוסייתה. שאר 92 האחוזים מהווים להם צבא עמלים המעבד את אדמתם מבלי שיהינה מעמלו.

ערבים רבים היו בטוחים כי ישראל, אשר מאבקה לעצמאות נגד הבריטים עורר את התפעלותם, תרכז סביבה את תנועות ההתנ-צרות הערביות, תהפוך את משטר הבאשא והאנגלים. רווחה גם דעה מרחיקת לכת אשר לפיה יחולק המרחב לשלושה אזורים טב-עים: עמק הנילוס עם מצרים בראש, הסה-רון הפורה עם ישראל כנקודת מוקד וחצי האי ערב עם סעודיה כמנהיגה.

אולם ישראל, בת בריתה היחידה של תנו-עות העצמאות הללו, אשר זרם זה פועל לטובתה, והמעצמה היחידה במרחב אשר יכולה להגיש להם עזרה ממשית ואף הנהגה במאבקם, עמדה מן הצד.

אין זה אלא הגיון אלמנטרי כי כל עיי-דוד הניתן לתנועה הלאומית המצרית היום הוא צעד חשוב למניעת מלחמה העתידה לבוא אם האפנדים יצליחו במזימותיהם. במקום להכנס לזירה עם תכנית פעולה ממ-שית כרתה ישראל ברית עם המנהיגים המצ-ריים, מתנצחת אחת ומשתדלת להוכיח לער-לם הערבי כי היא נמצאת אתו במלחמה, אינה משתדלת להראות להמונים כי מאבקם האמיתי הוא נגד האפנדים.

(המשך מעמוד 7)
הממשלה, עלי מהר באשא, היה ידוע כאוהד הגרמנים אך פארוק סירב להיענות לבקשת האנגלים להריתו.
ברביעי לפברואר 1942, עת התקרבו צבאות רומל לגבול המצרי מסר מילס למספון אול-טימטוס למלך: או שימנה את מוסטפא אל-נחס כראש ממשלה או שיוגלה המלך ואני גליה תכריז על משטר צבאי. כאמצעי שכ-נוע הוקף ארמון עבדן, בלב קהיר, חיילים בריטיים ושלושה טנקים פרוצו את השער. השגריר בליווי מפקדי הצבא הבריטי חגרוי אקדחיהם, נכנס לתוך המלך, תבע תשובה. "אני מסכים", ענה המלך, "אבל אני מודיע לך, סיר מילס, עוד תצטערו על כך."
הסיפור, שהגיע לאוזני התושבים במקוט-עין וכעבור זמן רב עורר את זעמם. כי המצרים עדיין אהבו את מלכם, רחשו לו את האהבה שחשבו שהיה נער. אל-נחאס, שהודה בצורה גסה לפני כמה שנים על ידי פארוק שמת לנקמה, הודיע כי המשך המ-אבק הלאומי נדחה עד להודעה חדשה. העם והמלך שתקו בצל התותחים הבריטיים והמ-תינו.

בשנת 1944 סילק המלך את נחאס, נתן את האות לחידוש המאבק. אלא שעתה לא היתה תנועה לאומית מאוחדת. קמו פלגים שדרשו להסדיר קודם חשבונות עם משתפי הפעולה עם האנגלים. אחמד מהר, ראש הממשלה שהכריז מלחמה על גרמניה ופאן נרצח על ידי סטודנט. ארגון האחים המוסל-מים החל מופיע ככוח רציני אשר ביכולתו ללכד מסביבו את תביעות העם כולו ולרשת את מקום תנועת הוופד של ימי טעז וגולגול. שוב החלו הנואמים והתועמלנים מתרוצצים מכפר לכפר, מבית רשות לבית קפה, ומ-עוררים את רצון העם לעצמאות.

"זכור", אמרו להם, "הסודאן עדיין בידי האנגלים וצבאם שולט בכל פינות ארצנו." בכל מקום הופיעה הסיסמה המלהיבה, כשא-לפנים חוזרים עליה בקצב מהפנט: "אל-גלא! אל-גלא!" "פינוי! פינוי!" פה ושם הותקף חייל אנגלי, הוצת מועדון צבאי, נרצח באשא אוהד אנגלים. עד אשר בפברואר 1946 חזר ריזו האוניברסיטאות שביתה כללית. כל עוד יימצא הצבא הבריטי במצרים איש לא ילמד, מרץ הסטודנטים יופנה למאבק.

בתהלוכה פראית, ראשים כרודי תל. רבבות פועלים ופלחים הצטרפו להפ-גנות הסטודנטים, התנפלו על כל אנגלי ש-נראה ברחובות. החנויות נעלו את דלתותיהן, הן, הזרים הסתגרו בבתיהם. ההמון הנסער חתק תחנת משטרה צבאית בריטית באלכסני-דריה, הרג את השוטרים ונשא את ראשיהם הכרותים בתהלוכה פראית. בקהיר התנפלו על סקרטיני קטר אלניל, סמל השלטון הב-ריטי. קציר המימים ביום הזה הגיע ל-29 הרוגים, 324 פצועים.

הבריטים הסכימו למשא ומתן על שינוי חוזה 1936. משלחת מצרית יצאה ללונדון וחזרה ללא תוצאות. שוב ניצבה בעיית הסודאן כסלע מחלוקת שאין להזיז. הבני-טיס תבעו שהסודאנים יחליטו בעצמם. המצ-רים סירבו מחשש שהסודאנים "יחליטו ב-עצמם" מה שיוגד להם על ידי יועציהם הבריטיים.

או מצאו הבריטים ואנשיהם המצריים פת-רון לכל הבעיה. מדוע תהינה שאיפות מצ-רים מכוונות דוקה דרומה? מדוע לא יופנה המרץ המצרי מזרחה, נגד היהודים בארץ-ישראל? הרי גם בימי פרועה נעשה אותו

